

Sygn. akt IV U 254/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lipca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Dariusz Płaczek

Protokolant: st. sekr. sądowy Patrycja Czarnik

po rozpoznaniu w dniu 24 lipca 2015 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania C. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 19 lutego 2015 roku nr (...)

w sprawie C. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu się rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 listopada 2014 roku do 31 października 2015 roku;
2. ustala, iż organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sygn. akt IV U 254/15

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 24 lipca 2015 r.

Decyzją z dnia 19.02.2015 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., na podstawie przepisów ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.), odmówił C. R. przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, ponieważ komisja lekarska ZUS w orzeczeniu z dnia 12.02.2015 r. stwierdziła, że wnioskodawca nie jest niezdolny do pracy.

Odwołanie od tej decyzji wniósł C. R., domagając się jej zmiany i przyznania mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W uzasadnieniu odwołujący podniósł, że stan zdrowia czyni go osobą niezdolną do wykonywania pracy zarobkowej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że C. R., urodzony (...),

z zawodu jest cieślą i w zawodzie tym pracował. Był też robotnikiem budowlanym, operatorem pompowni, portierem-dozorcą, od 1986 r. do 2011 r. prowadził działalność gospodarczą jako kierowca taksówki, ostatnio zaś od 2011 r. do 2012 r. pracował jako dozorca przy budowie autostrady w firmie (...), będącej zakładem pracy chronionej.

Od 24.08.2012 r. do 31.10.2014 r. ubezpieczony pobierał rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy.

W dniu 21.10.2014 r. wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o przyznanie mu prawa do renty na dalszy okres.

W orzeczeniu z dnia 26.01.2015 r. lekarz orzecznik ZUS uznał, że wnioskodawca nie jest niezdolny do pracy.

Na skutek sprzeciwu, sprawa skierowana została do komisji lekarskiej ZUS, która w orzeczeniu z dnia 12.02.2015 r. podtrzymała stanowisko wyrażone przez lekarza orzecznika.

Na tej podstawie, decyzją z dnia 19.02.2014 r. ZUS Oddział w T. odmówił C. R. przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

(okoliczności bezsporne)

Sąd ustalił ponadto następujący stan faktyczny sprawy:

U odwołującego zdiagnozowano:

- stan po implantacji endoprotezy stawu biodrowego prawego w kwietniu 2014 r., z przewlekłym zespołem bólowym i upośledzeniem funkcji,
- seronegatywne zapalenie stawów,
- chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa lędźwiowego, dyskopatię Th11-Th12, L3-L5, z przewlekłym zespołem bólowym i upośledzeniem funkcji.

Wnioskodawca jest osobą częściowo niezdolną do pracy od 01.11.2014 r. na okres jednego roku i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu.

W zakresie układu ruchu stwierdza się u badanego ograniczenie ruchomości w kręgosłupie szyjnym oraz pogłębioną kyfozę kręgosłupa piersiowego, ograniczenie ruchomości w kręgosłupie lędźwiowo- krzyżowym, poszerzone obrysy stawów obwodowych dłoni, widoczne guzki H. w stawach międzypaliczkowych dalszych obu dłoni, bolesność uciskową w stawach nadgarstka obu dłoni, skrócenie ostatniego paliczka palca wskazującego dłoni prawej, poszerzone zarysy stawu kolanowego prawego z bolesnością przy ruchu, bolesność przy ruchach w stawach biodrowych z ograniczeniem ruchów rotacji wewnętrznej i zewnętrznej, ograniczone odwodzenie, zginanie i brak przeprostu w stawie biodrowym prawym, bolesne ruchy w obu stawach skokowych z ograniczeniem zgięcia i prostowania, bolesność uciskową stawów śródstopno- palcowych paluchów z ograniczeniem zginania i prostowania, bolesne ruchy w obydwu stawach barkowych, zwłaszcza w stawie barkowym prawym, ograniczenie odwodzenia, prostowania i zginania w stawie barkowym prawym.

Stwierdzone zmiany w układzie ruchu stanowią w przypadku wnioskodawcy przeciwwskazanie do wykonywania pracy wymagającej zginania, przesuwania, dźwigania, itp., a także dłuższego chodzenia (też chodzenia po drabinie), itp. Stan zdrowia badanego wyklucza też pracę na wysokości, a także pracę wymagającą sprawności kończyn górnych i kończyn dolnych, powodując znaczne upośledzenie zdolności do pracy w zakresie posiadanych kwalifikacji.

Schorzenia narządu ruchu ograniczają nie tylko sprawność fizyczną opiniowanego, ale odbijają się również na jego psychice.

W ostatnim okresie czasu wnioskodawca wielokrotnie leczony był szpitalnie

i rehabilitowany, ale bez zadawalającej poprawy. U odwołującego nie doszło do poprawy stanu zdrowia.

dowód:

- opinia sądowo- lekarska z dnia 01.04.2015 r.- k. 6-9,
- opinia uzupełniająca z dnia 10.06.2015 r.- k. 23,

Sąd podzielił wnioski wynikające z opinii biegłego reumatologa, uzupełnionej w dniu 10.06.2015 r., ponieważ opinia ta sporządzona została w sposób rzetelny, po osobistym przebadaniu ubezpieczonego oraz bardzo szczegółowej i wszechstronnej analizie dokumentacji zgromadzonej w aktach rentowych, przy czym biegły legitymował się fachową wiedzą oraz odpowiednim doświadczeniem zawodowym. W ocenie Sądu, dokonana przez biegłego diagnoza schorzeń występujących u wnioskodawcy jest prawidłowa, zaś wnioski wynikające z opinii korespondują ze zgromadzoną dokumentacją medyczną oraz bazują na wynikach przeprowadzonego badania, co czyni opinię wewnętrznym spójną, logiczną i kompletną. Opinia w sposób jednoznaczny i przejrzysty obrazuje stan zdrowia odwołującego i w oparciu o aktualne wskazania wiedzy medycznej kategorycznie rozstrzyga kwestię wpływu stwierdzonych u niego schorzeń na zdolność do pracy. Z tych też powodów, Sąd w pełni podzielił wnioski wynikające z opinii sądowo- lekarskiej o częściowej okresowej niezdolności badanego do pracy zarobkowej.

Opinia zasadnicza z dnia 01.04.2015 r. została zakwestionowana przez organ rentowy, który podniósł, że nie zawiera ona przekonującego uzasadnienia. Zdaniem organu rentowego, opis stanu zdrowia wnioskodawcy nie uzasadnia przyjęcia u niego częściowej niezdolności do pracy, o czym świadczy wynik badania przeprowadzonego przez lekarza konsultanta ZUS z zakresu reumatologii. W ocenie ZUS, ubezpieczony jest osobą zdolną do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji, a biegły reumatolog wydając opinię pominął zupełnie aspekt socjalno- ekonomiczny niezdolności do pracy.

W piśmie z dnia 22.04.2015 r. (data wpływu) zawierającym zarzuty organ rentowy wniósł o dopuszczenie w sprawie dowodu z opinii uzupełniającej biegłego reumatologa celem ustosunkowania się do podniesionych zarzutów.

Sąd uwzględnił wniosek dowodowy organu rentowego i zwrócił się do biegłego reumatologa o wydanie opinii uzupełniającej, w szczególności wyjaśnienie, czy wnioskodawca w znacznym stopniu utracił zdolność do pracy zgodnej z poziomem wszystkich jego kwalifikacji zawodowych, w tym kwalifikacji praktycznych wynikających z zajmowanych stanowisk.

W opinii uzupełniającej z dnia 10.06.2015 r. biegły reumatolog w sposób kategoryczny podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie o częściowej okresowej niezdolności wnioskodawcy do pracy zarobkowej zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Zauważył, że ubezpieczony ma wykształcenie zasadnicze zawodowe o specjalności cieśla i przez 33 lata wykonywał prace fizyczne. W latach 1986-2012 pracował jako kierowca i dozorca. Jak podał, stan zdrowia odwołującego wyklucza pracę na wysokości oraz pracę wymagającą sprawności kończyn górnych i dolnych- powodując znaczne upośledzenie zdolności do pracy w zakresie posiadanych kwalifikacji. Wskazał, że schorzenia narządu ruchu ograniczają nie tylko sprawność fizyczną opiniowanego, ale odbijają się również na jego psychice. Wymieniając raz jeszcze istniejące u badanego dysfunkcje z zakresu narządu ruchu biegły reumatolog podkreślił, że pomimo wielokrotnego leczenia szpitalnego i rehabilitacji, stan zdrowia opiniowanego nie uległ poprawie.

Żadna ze stron nie kwestionowała opinii uzupełniającej.

Wydana w sprawie opinia biegłego reumatologa, uzupełniona w dniu 10.06.2015 r., wyjaśnia wszystkie kwestie sporne w sposób pełny, powołując się na rzeczowe, konkretne i przekonujące argumenty. W sposób przejrzysty obrazuje stan zdrowia ubezpieczonego. Odpowiada też na wszystkie istotne pytania, w pełni realizując dyspozycję Sądu wyrażoną

w sentencji postanowienia o powołaniu biegłego sądowego. Biegły reumatolog na podstawie osobistego badania wnioskodawcy, które przeprowadzone zostało dokładnie, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie standardami oraz dogłębnej analizy dokumentacji medycznej znajdującej się w aktach rentowych, dokonał prawidłowego rozpoznania

i sformułował ostateczne wnioski, które Sąd w pełni podziela. Biegły sądowy dokonał oceny stanu zdrowia ubezpieczonego z punktu widzenia kryteriów określonych dyspozycją

art. 12 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS- wyraźnie wskazując, że stwierdzone u wnioskodawcy schorzenia z zakresu narządu ruchu upośledzają sprawność jego organizmu w stopniu znacznym i czynią go osobą częściowo okresowo niezdolną do pracy. W ocenie Sądu, wydana w sprawie opinia jest rzetelna. Jej autorem jest specjalista z zakresu schorzeń podstawowych zdiagnozowanych u badanego, który formułując wnioski końcowe opinii bazował nie tylko na swojej specjalistycznej wiedzy, ale także wieloletnim doświadczeniu zawodowym. W orzecznictwie podkreśla się tymczasem, że w postępowaniu sądowym ocena całkowitej bądź częściowej niezdolności do pracy, w zakresie dotyczącym naruszenia sprawności organizmu i wynikających stąd ograniczeń możliwości wykonywania pracy- weryfikacja orzeczeń lekarzy orzeczników- wymaga wiadomości specjalnych.

W takiej sytuacji, sąd nie może orzekać wbrew opinii biegłych sądowych. Dopuszczając tego rodzaju dowód sąd nie może czynić ustaleń sprzecznych z opinią biegłego (opiniami biegłych), jeśli jest ona prawidłowa i jeżeli odmienne ustalenia nie mają oparcia

w pozostałym materiale dowodowym (por. wyrok SN z dnia 27.11.1974 r., II CR 748/74, LEX nr 7618, wyroki SA w Szczecinie: z dnia 13.02.2014 r., III AUa 670/13, LEX

nr 1441549 i z dnia 18.09.2014 r., III AUa 14/14, LEX nr 1527188). Nie bez znaczenia jest również to, że od 24.08.2012 r. do 31.10.2014 r. wnioskodawca był uprawniony do renty

z tytułu częściowej niezdolności do pracy, a jak wynika z treści wydanej w sprawie opinii, stan jego zdrowia nie uległ poprawie. Okolicznością bezsporną w sprawie było, że ubezpieczony z zawodu jest cieślą i w zawodzie tym pracował. Był też robotnikiem budowlanym, operatorem pompowni, portierem- dozorcą, od 1986 r. do 2011 r. prowadził działalność gospodarczą jako kierowca taksówki, ostatnio zaś od 2011 r. do 2012 r. pracował jako dozorca przy budowie autostrady w firmie (...), będącej zakładem pracy chronionej. Jak zaś wynika z wydanej w sprawie opinii, stwierdzone u wnioskodawcy zmiany w układzie ruchu stanowią przeciwwskazanie do wykonywania pracy wymagającej zginania, przesuwania, dźwigania, itp., a także dłuższego chodzenia (też chodzenia po drabinie), itp. Stan zdrowia odwołującego wyklucza też pracę na wysokości, a ponadto pracę wymagającą sprawności kończyn górnych i kończyn dolnych. Biorąc pod uwagę, że wnioskodawca na przestrzeni całego swojego życia wykonywał wyłącznie prace fizyczne, rozpoznane u niego schorzenia i stopień ich nasilenia, wbrew twierdzeniom organu rentowego, uzasadniają przyjęcie częściowej okresowej niezdolności do pracy. W ocenie Sądu, biorąc pod uwagę obecny wiek ubezpieczonego (62 lata) oraz to, że na przestrzeni swojego życia wykonywał tylko prace fizyczne, trudno zakładać i wymagać, że celowe i możliwe będzie w jego przypadku przekwalifikowanie zawodowe do pracy pracownika umysłowego lub pracownika wykwalifikowanego wykonującego lekką pracę.

Z doświadczenia życiowego wynika bowiem, że prace proste, nie wymagające zdobycia żadnych kwalifikacji formalnych i uzupełnienia wykształcenia, nie są pracami fizycznymi, które można by zaliczyć do prac lekkich. Wiek odwołującego w znacznym stopniu ogranicza możliwość istotnego podniesienia jego wykształcenia do poziomu umożliwiającego podjęcie pracy umysłowej lub zdobycia nowych kwalifikacji, czy zawodu niewymagającego pracy fizycznej lub wymagającego co najwyżej bardzo lekkiej pracy fizycznej.

Pozostałe okoliczności sprawy Sąd uznał za bezsporne, gdyż nie były w żaden sposób kwestionowane przez strony, zaś dokumenty przedstawione na ich stwierdzenie nie budziły wątpliwości Sądu co do ich autentyczności.

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Odwołanie od decyzji ZUS Oddział w T. z dnia 19.02.2015 r., w świetle ustalonego stanu faktycznego i obowiązujących przepisów prawa, zasługiwało na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 107 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.), prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy oraz wysokość tych świadczeń ulega zmianie, jeżeli w wyniku badania lekarskiego, przeprowadzonego na wniosek lub z urzędu, ustalono zmianę stopnia niezdolności do pracy, brak tej niezdolności lub jej ponowne powstanie.

Jak stanowi art. 57 ust. 1 powołanej ustawy, renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który łącznie spełnia następujące warunki:

- 1) jest niezdolny do pracy,
- 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy,
- 3) niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11-12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-3, 5 lit. a, pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Zgodnie z dyspozycją art. 12 ust. 1 ustawy, niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu.

W myśl ust. 2 powołanego artykułu, całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy, natomiast stosownie do ust. 3, częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Równocześnie, jak stanowi art. 13 ust. 1 ustawy, przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, jak również możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

Jak wynika z wydanej w niniejszej sprawie opinii biegłego reumatologa, uzupełnionej w dniu 10.06.2015 r., odwołujący z uwagi na stan po implantacji endoprotezy stawu biodrowego prawego w kwietniu 2014 r., z przewlekłym zespołem bólowym i upośledzeniem funkcji, seronegatywne zapalenie stawów, chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa lędźwiowego oraz dyskopatię Th11-Th12, L3-L5, z przewlekłym zespołem bólowym i upośledzeniem funkcji, jest osobą częściowo niezdolną do pracy od 01.11.2014 r. na okres jednego roku i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu.

U wnioskodawcy występuje ograniczenie ruchomości w kręgosłupie szyjnym oraz pogłębiona kyfoza kręgosłupa piersiowego, ograniczenie ruchomości w kręgosłupie lędźwiowo-krzyżowym, poszerzone obrysy stawów obwodowych dłoni, widoczne guzki H. w stawach międzypaliczkowych dalszych obu dłoni, bolesność uciskowa w stawach nadgarstka obu dłoni, skrócenie ostatniego paliczka palca wskazującego dłoni prawej, poszerzone zarysy stawu kolanowego prawego z bolesnością przy ruchu, bolesność przy ruchach w stawach biodrowych z ograniczeniem ruchów rotacji wewnętrznej i zewnętrznej, ograniczone odwodzenie, zginanie i brak przeprostu w stawie biodrowym prawym, bolesne ruchy w obu stawach skokowych z ograniczeniem zgięcia i prostowania, bolesność uciskową stawów śródstopno-palcowych paluchów z ograniczeniem zginania i prostowania, bolesne ruchy w obydwu stawach barkowych, zwłaszcza w stawie barkowym prawym oraz ograniczenie odwodzenia, prostowania i zginania w stawie barkowym prawym. Stwierdzone zmiany w układzie ruchu stanowią przeciwwskazanie do wykonywania pracy wymagającej zginania, przesuwania, dźwigania, itp., a także dłuższego chodzenia

(też chodzenia po drabinie), itp. Stan zdrowia odwołującego wyklucza też pracę na wysokości, a także pracę wymagającą sprawności kończyn górnych i kończyn dolnych, powodując znaczne upośledzenie zdolności do pracy w zakresie posiadanych kwalifikacji.

U wnioskodawcy nie doszło do poprawy stanu zdrowia.

Skoro więc zaskarżona przez C. R. decyzja ZUS Oddział w T.

z dnia 19.02.2015 r. nie była zasadna, należało uwzględnić jego odwołanie, przyjmując jako podstawę prawną takiego rozstrzygnięcia art. 107, art. 57 ust. 1 oraz art. 12 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

Tym samym, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał odwołującemu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od 01.11.2014 r. do 31.10.2015 r. (punkt 1 wyroku).

Jednocześnie, Sąd stwierdził, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, gdyż dokonał niewłaściwej oceny stanu zdrowia badanego. W tym względzie Sąd miał na uwadze przepis art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Zgodnie z art. 118 ust. 1 tej ustawy, organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, z uwzględnieniem tego, iż w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (ust. 1a). W zdaniu drugim ust. 1a art. 118 ustawy dodano, że organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 21.06.2012 r., III UK 110/11 (Legalis nr 537327), błąd organu rentowego skutkujący jego „odpowiedzialnością odsetkową” może stanowić efekt błędu w wykładni lub niewłaściwym zastosowaniu prawa oraz błędu w ustaleniach faktycznych. Jeśli zatem wydanie nieprawidłowej decyzji w sprawie o rentę z tytułu niezdolności do pracy byłoby następstwem niewłaściwej oceny stanu zdrowia osoby ubiegającej się o to świadczenie dokonanej przez lekarza orzecznika lub głównego lekarza orzecznika oddziału, a więc następstwem niewłaściwych ustaleń faktycznych, to błąd taki należy uznać za błąd organu rentowego, powodujący jego odpowiedzialność na podstawie art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1442 ze zm.) (punkt 2 wyroku).